

UNIwersytet Gdański
Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Piotr Lewandowski
nr albumu: 215575

Analiza wpływu nawyków muzycznych na aktywności wykonywane przy komputerze

Praca magisterska na kierunku:

INFORMATYKA

Promotor:

dr W. Bzyl

Gdańsk 2017

Streszczenie

W ramach pracy magisterskiej napisano aplikację internetową, wdrożoną na chmurze Digital Ocean pod adresem <http://mgr.piotrl.net:8080> z przygotowanymi danymi testowymi (user: test, password: test).

Aplikacja umożliwia import danych użytkownika z dwóch serwisów, RescueTime — lista aktywności oraz Last.fm — lista odsłuchiwanego utworów. Pobrane dane są połączone na wspólnej osi czasu i wizualizowane pod różnymi względami za pomocą wykresów oraz tabel.

Mechanizm agregacji napisany jest w języku Java i frameworku Spring, dane przechowywane są w bazie danych PostgreSQL, a warstwa wizualna została stworzona w frameworku Material Design oraz JavaScript, do generowania wykresów użyto biblioteki Google Charts.

Kod znajduje się w prywatnym repozytorium GIT (pod adresem <http://github.com/piotrl/master-thesis>), pytania o dostęp lub o pracę można kierować na mail: mail@piotrl.net.

Słowa kluczowe

Aggregation, Data Integration, Visualisation, API, PostgreSQL, Java, JavaScript

Spis treści

Wprowadzenie	7
1. Import danych	9
1.1. Wybór dostawców danych	9
1.2. Mechanizm importu danych	12
1.3. Komunikacja z API	15
2. Analiza danych	19
2.1. Opis zebranych danych	19
2.2. Korekta	22
2.3. Integracja źródeł danych	23
3. Wizualizacja danych	25
3.1. Budowa raportów na podstawie szeregów czasowych	25
3.2. Wybór metod wizualizacji danych	26
4. Architektura	33
4.1. Testy jednostkowe	34
4.2. Stos technologiczny	35
Bibliografia	37
Spis tabel	39
Spis rysunków	41
Oświadczenie	43

Wprowadzenie

Without deviation from the norm,
progress is not possible

Frank Zappa

Właśnie słucham playlisty¹ z muzyką która pomaga mi się skupić podczas pisania tego wstępu. Gdy programuję, zwykle słucham muzyki innej niż podczas pisania — w pracy, by się odciąć od zewnętrznych dźwięków, a w domu, by się odpowiednio nastroić. Gdy mam trudny problem do rozwiązania to preferuję absolutną ciszę.

Podobnie jak ponad 36 tysięcy innych programistów odpowiadających na pytania w corocznej ankiecie StackOverflow[1]. W pytaniu “Ideal Auditory Environment for Coding” większość badanych słucha muzyki, duży odsetek preferuje skrajną ciszę w pracy, natomiast niewielu preferuje rozpraszacze w tle:

- 59.6% — Turn on some music
- 24.2% — Keep the room absolutely quiet
- 7.1% — Put on some ambient sounds (e.g. whale songs, forest sounds)
- 3.5% — Something else
- 3.2% — Put on a movie or TV show
- 2.3% — Turn on the news or talk radio

Will Henshall na konferencji TEDx[2] stwierdza, że m.in. muzyka klasyczna i Elektro pozytywnie sprzyjają na skupienie, natomiast instrumenty brzmiące jak ludzki głos, wokal i elektryczna gitara rozpraszają naszą uwagę. Wideo obejrzano ponad 400 tysięcy razy, a koncepcja została rozwinięta w projekcie Focus@Will².

---

¹Playlista “Writing — Instrumental Hip-Hop” jest dostępna na Spotify. <http://open.spotify.com/user/exmortisin victus/playlist/69GtfS8diB8bUHQ74V4yuP>

²Focus@Will — serwis sugerujący szereg playlist pomagający zwiększyć produktywność. <http://en.wikipedia.org/wiki/Focus@Will>

Próbuję zweryfikować te założenia przez stworzenie aplikacji, która analizuje moje własne aktywności i muzykę, którą słucham. Jednym z mierników, którym się posługuję jest “Attention Span”³. Dla uproszczenia tego projektu, przyjmuję założenie, że “Attention Span” to czas od początku rozpoczęcia zadania do momentu zmiany aktywnego okna.

Celem pracy jest opis pełnego procesu budowy aplikacji opartej o analizę danych wraz z ich interpretacją i wizualizacją.

Opis zaczynam od mechanizmu importu danych z zewnętrznych źródeł, w którym charakteryzuję sposób komunikacji z dostawcami API oraz definiuję problemy, którym należy stawić czoła przy budowie agregatora danych.

W drugim rozdziale przeprowadzam analizę zebranych danych, zaczynając od zapoznania specyfiki struktury danych w bazie oraz przeprowadzenia ogólnej statystyki, by zobrazować skalę, po której się poruszam. Opisałem, w jaki sposób przeprowadzam korektę w przypadku duplikatów, niepełnych lub błędnych danych.

Rozdział trzeci zawiera przedstawienie zwizualizowanych efektów analizy w postaci wykresów i screenshotów z aplikacji. Definiowuję sposób budowania zapytań SQL, by zwracały odpowiednio uszeregowane dane w czasie z wybranym interwałem.

Rozdział czwarty poświęcam architekturze projektu, użytych narzędzi oraz instrukcję uruchomienia projektu lokalnie lub na serwerze.

Rysunki i tabele są opracowania własnego, chyba że oznaczyłem inaczej.

---

³Attention Span — moment w którym jesteśmy maksymalnie skoncentrowani, często nazywane flow. http://en.wikipedia.org/wiki/Attention_span

Import danych

1.1. Wybór dostawców danych

Podstawą działania aplikacji są dane z komputera użytkownika, lista aktywności wykonywanych oraz odsłuchiwana muzyka w tym samym czasie. Aby zdobyć te dane, należałoby napisać program śledzący aktywne procesy i logujący każdą zmianę na serwer. Potrzebny byłby też plugin do odtwarzacza muzycznego który na podstawie tagów ID3 plików logował aktualnie słuchaną piosenkę. Zdecydowałem się jednak skorzystać z istniejących rozwiązań, z których użytkownicy mojej aplikacji mogliby również korzystać.

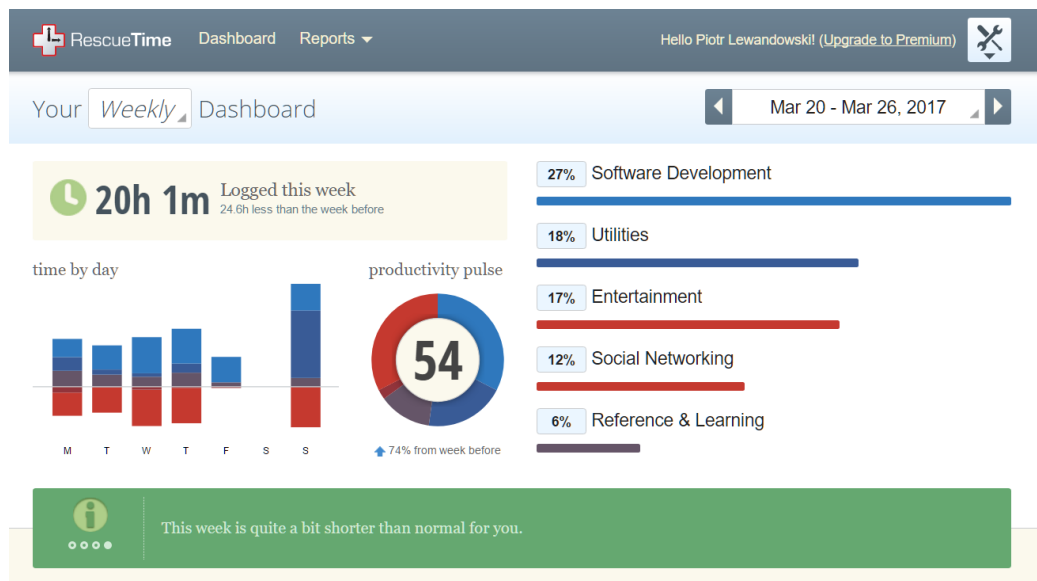
Podstawowym wymaganiem jest to, by serwisy były już dłuższy czas na rynku oraz udostępniały archiwalne dane za pomocą publicznego API. Dzięki temu nie ma potrzeby oczekiwania na zbudowanie zbioru danych do po rejestracji nowego użytkownika, od razu można rozpocząć analizę ze zbiorem przygotowanym przed rejestracją.

Wybrałem dwa dobrze mi znane serwisy — RescueTime oraz Last.fm, oba są popularne w swojej klasie oraz dostarczają publiczne API dla danych użytkownika.

RescueTime

RescueTime to program, który loguje aktualnie otwarte i aktywne okno i wysyła te dane do serwisu internetowego RescueTime.com. Podstawową cechą tego serwisu jest automatyczne kategoryzowanie aktywności oraz ustawienie produktywności w 5 punktowej skali: „Bardzo produktywny”, „Produktywny”, „Neutralny”, „Rozpraszający” i „Bardzo rozpraszający”.

Serwis uczy się dopasowywać aktywności do kategorii na podstawie wcześniejszych oznaczeń użytkowników. Dla przykładu odtwarzacz wideo VLC jest przypi-

Rysunek 1.1. Tygodniowy raport aktywności RescueTime

sany do kategorii „Entertainment” ze statusem „Bardzo rozpraszający”, natomiast przeglądanie plików programem Windows Explorer jest w kategorii „Utilities” ze statusem „Neutralny”.

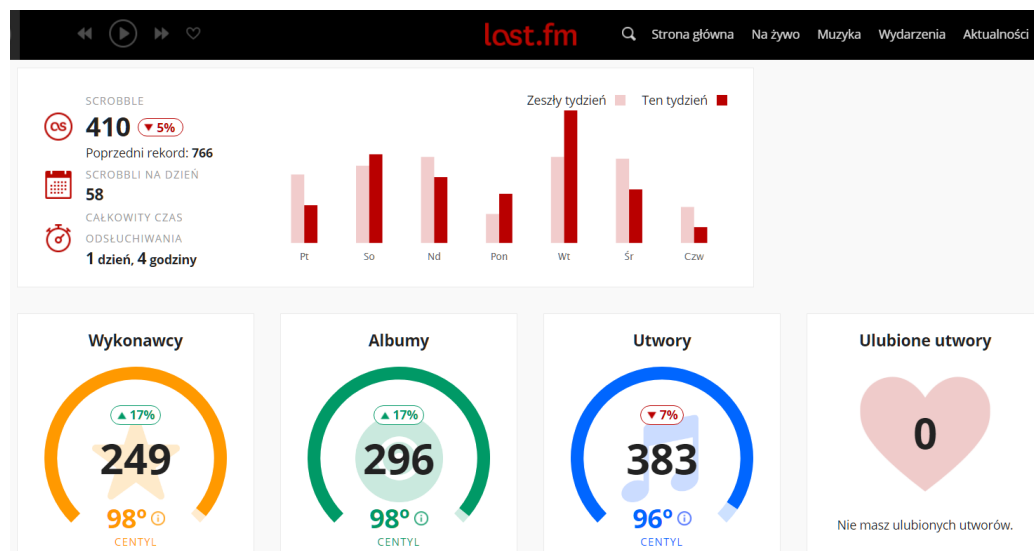
Dzięki temu jesteśmy w stanie obliczyć nasz codzienny współczynnik produktywności, sumując czas spędzony na aktywnościach z każdej kategorii.

Program jest w stanie rozpoznać nie tylko tytuły aktualnie otwartych okien, ale również w przypadku przeglądarki – adresy odwiedzanych stron internetowych, jest to bardzo ważne ze względu na dominującą ilość czasu spędzonego w samej przeglądarce.

Dostęp do informacji użytkownika odbywa się za pomocą REST API z tokenem uwierzytelniającym. W przypadku darmowego konta mamy dostęp do danych sprzed 3 miesięcy w formacie JSON.

Aktywność	Kategoria	Produktywność
idea64	Software Development	+2
NotePad++	Software Development	+2
postgresql.org	Reference & Learning	0
twitter.com	Social Networking	-1
analytics.twitter.com	Social Networking	-2
youtube.com	Entertainment	-2
outlook.office.com	Communication & Scheduling	0
wunderlist	Business	+2

Tabela 1.1. Lista przykładowych aktywności wraz z ich kategoriami. Skala produktywności od +2 do -2

Rysunek 1.2. Tygodniowy raport słuchanej muzyki w Last.fm

Last.fm

Last.fm to serwis społecznościowy pomagający odkrywać nowych artystów na podstawie poprzednich odsłuchów użytkownika.

Wtyczka “Last.fm Scrobbler”[3] integruje się z odtwarzaczami muzycznymi, np. Spotify. Każdy odsłuchany w co najmniej w połowie utwór jest logowany do bazy danych, w której na podstawie ID3 tagów jest przypisywany do artysty, płyty oraz gatunku muzycznego.

Serwis udostępnia szereg metod REST API [4], dla mnie szczególnie istotne są te związane z odtworzeniami użytkownika oraz szczegółowych informacji o piosenkach i artystach.

Szczegółowe informacje są dostępne po podaniu ich MBID[5] lub nazwy (piosenki lub artysty). Pierwszy sposób jest preferowany, choć nie zawsze dostępny. Gwarantuje unikalność identyfikatora oraz uniknięcie problemów kodowania znaków.

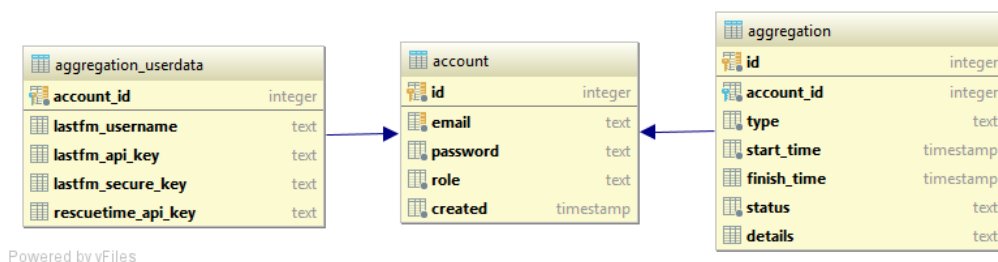
1.2. Mechanizm importu danych

Przed analizą, konieczne jest pobranie danych do własnej bazy danych oraz stworzenie modelu relacji pomiędzy nimi. Proces pobierania nazywam agregacją danych lub importem danych i jest on podstawą działania aplikacji, ponieważ to w nim zdobywamy interesujące nas informacje wykorzystywane do późniejszych obliczeń.

Aby aplikacja nie była jednorazowego użytku, wraz z upływem czasu należy dla każdego użytkownika dostarczać kolejne porcje danych z zewnętrznych serwisów. Rodzi to szereg problemów oraz wyznacza pewne cechy, które implementacja powinna spełniać.

Niezależność

Podczas pobierania danych dla jednego użytkownika może wystąpić błąd, np. poprzez tymczasową niedostępność API, nie powinien on wpłynąć na agregację innych użytkowników, ani na działanie mechanizmu w przyszłości dla tego samego użytkownika.

Rysunek 1.3. Schemat relacji aggregation

Części błędów można się spodziewać, np. Last.fm udostępnia do każdej metody API listę błędów, które może zwrócić zamiast odpowiedzi. Z drugiej strony, mogą wystąpić błędy po naszej stronie — zwłaszcza gdy API nie jest bardzo dobrze udokumentowane lub nie mamy zbyt dużego doświadczenia z pracy z nimi, np. podczas mapowania odpowiedzi na obiekty lub przy zapisie danych do bazy.

Można sobie z tym radzić na kilka sposobów, przechwytyując wyjątki podczas wysyłania każdego requestu oraz dodatkowy error handler przechwytyjący wszystkie wyjątki powstałe podczas budowania modelu i zapisywania danych w bazie, tak by błąd w agregacji jednego użytkownika nie wpływał na innych (oraz na jego następne).

Dzięki kilku poziomom przechwytywania wyjątków, mamy możliwość decydowania o ich krytyczności. Nieudane requesty możemy dodawać do kolejki i po kilku minutach ponowić próbę ich wysłania. W przypadku błędu zapisu do bazy możemy zignorować jeden request lub oznaczyć całą agregację do powtórzenia.

Kolejkowanie requestów jest skuteczne, gdy API ma sztywny czas sesji np. 5 minut, po którym następuje wylogowanie. RescueTime i Last.fm mają autoryzację bezstanową, w pełni polegającej na raz wygenerowanym kluczu — sesja nie jest tu problem, więc zdecydowałem się porzucić pomysł kolejkowania pojedynczych requestów.

Ciągłość

Celem codziennie uruchamianie procedury i pobranie najnowszych lub brakujących danych do systemu, API pozwalają nam na wybranie tylko małego fragmentu danych, istotne jest więc by zacząć import od momentu ostatniego poprawnie wczytanego rekordu dla danego użytkownika.

Podczas pierwszej agregacji, domyślnie pobierane są dane sprzed trzech miesięcy. Czas startu jest zapisywany do tabeli `aggregation`, a każda następna agregacja będzie zaczynała się od momentu skończenia poprzedniej.

W przypadku niepowodzenia, błąd zapisywany jest w bazie danych - ale nie wpływa na kolejne agregacje, takie rekordy mają charakter informacyjny dla dewelopera i są ignorowane w późniejszych agregacjach.

Pobrane rekordy nie są bezpośrednio połączone z konkretną agregacją, chcąc się dowiedzieć jakie rekordy były pobrane, należy pobrać wszystkie rekordy pomiędzy datą konkretnej agregacji oraz poprzedzającą ją.

Na poziomie aplikacji, regularne odpalanie procedury importu zajmuje się klasa `AggregationScheduler` która korzysta z Spring Schedulera i CRONa, codziennie o 3 w nocy puszcza agregacje dla użytkowników z poprawnie wypełnioną konfiguracją.

Powtarzalność

Ważna jest możliwość uruchomienia fragmentu kodu niezależnie od całości agregacji, np. chcąc sprawdzić połączenie API z konkretnymi parametrami lub uruchomić tylko fragment mapowania odpowiedzi na bazodanowe encje. Dzięki temu, w przypadku problemów jesteśmy w stanie przeanalizować działanie od wybranego przez nas momentu, bez uruchamiania całej 20-minutowej procedury.

Podczas pisania pierwszej wersji programu w NodeJS, zignorowałem ten aspekt co poskutkowało czasochłonną analizą błędów, a w ostateczności przepisaniem kodu.

1.3. Komunikacja z API

Specyfika odpowiedzi API

Przy projektowaniu rozwiązania warto pamiętać o tym, że nie istnieje powszechnie wykorzystywany standard budowania API, a każdy dostawca implementuje je w sposób specyficzny dla swojego systemu i danych, jakie udostępnia.

RescueTime, mimo że co do sekundy loguje start i koniec aktywności, jego najwyższa dokładność oferowana użytkownikowi to 5 minut [6], a w darmowej wersji zezwala na dostęp maksymalnie trzy miesiące wstecz.

RescueTime oferuje jeden, mocno konfigurowalny endpoint, który obsługuje wszystkie zapytania. Struktura odpowiedzi również jest bardzo generyczna, przypominająca CSV. W zależności od konfiguracji, zmieniają się nagłówki i schemat wierszy, należy napisać dodatkowy parser na własne API.

```
public class RescueTimeResponse {  
    private String notes;  
    private List<String> row_headers;  
    private List<List<String>> rows;  
    // ...  
}
```

Do bezpośredniej komunikacji stworzyłem klasę `RescueTimeCaller`, która buduje parametry requesta oraz przetwarza go za pomocą klienta “Spring RestTemplate”. Zestaw testów jest w klasie `RescueTimeCallerTest`.

```
public class PaginatedResult<T> implements Iterable<T> {  
    private int page;  
    private int totalPages;  
    private Collection<T> pageResults;  
    // ...  
}
```

W przypadku Last.fm, wynik odpowiedzi jest stronicowany - jednym rzędaniem możemy pobrać maksymalnie 100 utworów. Do wysyłania requestów i dese-

realizacji odpowiedzi na obiekty wykorzystuję bibliotekę “Last.fm API Bindings for Java” [7].

Schemat odpowiedzi XML w przypadku endpointów których używam jest taki sam, lecz w zależności od konfiguracji - różne pola są wypełniane. Przykładowo pole `duration` zawierające długość piosenki jest puste, gdy używa się metody `User.getRecentTracks`, a dostępne podczas używania metody `Track.getInfo`.

Autoryzacja

Do każdego requestu należy dodać klucze autoryzujące, które użytkownik musi wygenerować w serwisach Last.fm i RescueTime [8] oraz dodać w ustawieniach aplikacji. Klucze zapisywane są w tabeli `aggregation_metadata`. Last.fm wymaga rejestracji aplikacji, po którym otrzymujesz dwa klucze: sekretny i normalny.

W obu serwisach dostępne jest logowanie za pomocą OAuth, dzięki temu użytkownik nie musi samodzielnie generować kluczy, a jedynie potwierdzić chęć udostępnienia swoich danych w aplikacji. Zdecydowanie skraca i ułatwia proces konfiguracji. W obecnej wersji aplikacji nie używam tego mechanizmu, ale byłby on konieczny przed udostępnieniem jej publicznie.

Niepełne dane

API mimo starań dostawców, może zawierać nieścisłości i luki informacji. Last.fm do identyfikacji utworu dostarcza jego MBID oraz pełną nazwę. Bezpieczniej jest korzystać z identyfikatora `mbid`, ponieważ w nazwie mogą występować problematyczne znaki UTF-8 np. w przypadku Chińskich artystów. Niekiedy nie jest to możliwe, istnieją bowiem rekordy, dla których identyfikator jest pusty.

W przypadku braku MBID jest możliwe, że tytuł utworu zawiera zbyt dużo informacji (np. oznaczenie wersji koncertowej lub radiowej), lub utwór jest zbyt świeży. W takich przypadkach często brakuje informacji o długości takich piosenek. W bazie danych mam 505 takich utworów (21% wszystkich).

W danych RescueTime odnalazłem, że wyjątkowo dużo zadań jest przypisanych do akcji “Google Chrome”. Według idei tego serwisu wszystkie strony internetowe

mają osobne akcje. Sugeruje to błąd podczas zaczytywania przez program. Problem jest znany i opisany na stronie z pomocą [9].

Wydajność

Agregacja jest czasochłonnym procesem, nie ma powodu by dwa razy pobierać te same dane. Dobrą praktyką jest kopiowanie wszystkich pobranych informacji do własnej bazy danych, dzięki temu możemy ograniczyć ilość żądań do API tylko do nieznanych nam obiektów i zmniejszyć ryzyko wyczerpania limitu requestów.

Żądania są wysyłane synchronicznie, jeden po drugim. Przy skali tysięcy requestów i średnim czasie requestu wahającym się między pół a dwiema sekundami, jest to istotna optymalizacja. Przeprowadziłem test dla danych z 90 dni Last.fm. Do pobrania 5992 rekordów, należało wysłać 60 requestów (60 stron) i trwało to około minuty. Dla każdego z nich należy pobrać dodatkowe szczegóły, co trwa około 26 minut.

Wiele rekordów się powtarza, dlatego po użyciu zapamiętanych w bazie rekordów pełna agregacja trwa 13 minut. Im bardziej baza jest zapełniona, tym mniej żądań potrzeba wysłać i czas importu będzie coraz krótszy dla kolejnych użytkowników.

Analiza danych

Po pojawieniu się pierwszych danych można zacząć je przeszukiwać i eksperymentalnie łączyć między sobą. Zacznę od zobrazowania skali danych, po jakiej się poruszam. Zaimportowane dane są z okresu od 31 stycznia do 4 maja 2017 z aktywności wykonywanych na prywatnym laptopie oraz od 3 lutego do 4 maja 2017 ze słuchanej muzyki z wielu urządzeń i komputerów.

W tym 3-miesięcznym okresie wykonałem 34611 akcji, które są przypisane do 1916 programów lub stron internetowych z podziałem na 62 kategorie. Łącznie 588 godzin w ciągu 94 dni, średnio 6.2 godziny dziennie. Z czego 60.5% to aktywności oznaczone jako produktywne, a 39.5% jako rozpraszające lub neutralne.

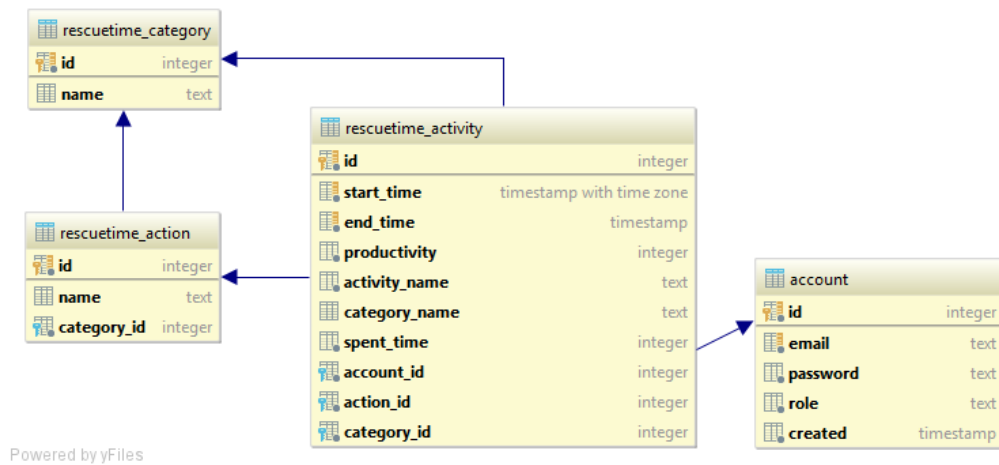
W ciągu 91 przeanalizowanych dni przesłuchałem 395 godzin muzyki — średnio 4.3 godziny dziennie. Składa się na to 5203 odtworzeń piosenek, z czego 2303 unikalnych wśród 1155 artystów. Odsłuchane piosenki były przypisane przez społeczność Last.fm do 1185 różnych tagów — najpopularniejsze z nich to: rock, polish, soundtrack (przyporządkowane odpowiednio do 543, 423, 347 piosenek).

Warto już na początku zwrócić uwagę na długość pojedynczych akcji, 38% ze wszystkich pojedynczych akcji trwało poniżej 10 sekund. Duża część z nich była szybkim wyszukiwaniem w Google lub w ogóle nieskategoryzowana. Natomiast zaledwie 17% akcji trwało ponad 2 minuty, w tym przypadku częstszą kategorią są rzeczy związane z programowaniem oraz grami.

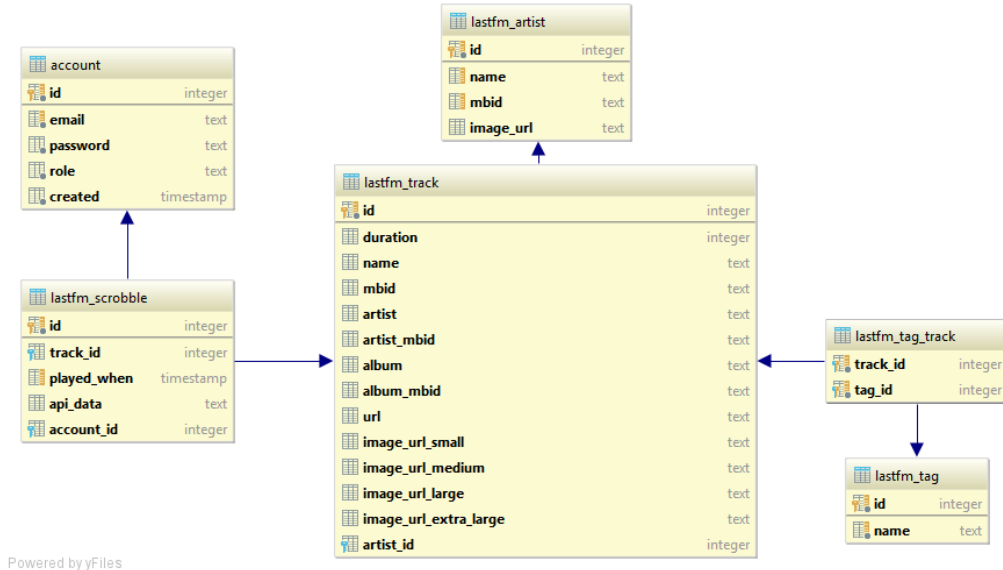
2.1. Opis zebranych danych

RescueTime — aktywności

Najważniejszą tabelą wśród tych powiązanych z aktywnościami jest `rescuetime_activity`, to do niej w pierwszej kolejności trafiają dane z API bez żadnej obróbki, następnie nazwa akcji oraz kategoria są przyporządkowywane do istniejących rekordów w

Rysunek 2.1. Schemat relacji danych o aktywnościach

Rysunek 2.2. Schemat relacji danych o muzyce

Kategoria	Ilość zadań (x)	%
Zadania trwające poniżej 5 sekund		x / 6784
Browsers	1040	15.3%
General Utilities	755	11.1%
GeneralSocial Networking	564	8.3%
Search	563	8.2%
Uncategorized	551	8.1%
Zadania trwające ponad 2 minuty		x / 5012
Browsers	1047	20.8%
Editing & IDEs	821	16.3%
General Social Networking	570	11.3%
General Software Development	408	8.1%
Games	282	5.6%

Tabela 2.1. Lista najpopularniejszych kategorii wśród krótkich zadań poniżej 5 sekund oraz tych powyżej 2 minut

tabelach `rescuetime_action` i `rescuetime_category` — lub utworzone nowe w razie konieczności. Ma to na celu wygodniejsze przygotowanie danych i wykresów na podstawie konkretnej kategorii oraz ograniczenie nadmiarowości danych w przyszłości.

Last.fm — Muzyka

Dane muzyczne są dużo bardziej rozproszone od aktywności, zapisuje je do 5 połączonych tabel. Jej trzonem jest tabela `lastfm_scrobble`, przechowująca każde pojedyncze odsłuch piosenki przez użytkownika. Zawiera ono moment startu odsłuchu oraz jest punktem startowym do pozostałych relacji (poprzez tabelę `lastfm_track`). Ważnym polem jest `api_data` w którym zapisuję wszystkie zwrócone dane z API w czystej postaci dla danego scrobbla (rekordu). Pomaga ono przy debugowaniu mapowań pomiędzy API a opisywanym serwisem.

kolumna	Rekord 1	Rekord 2
id	14226	14251
account_id	1	1
start_time	2017-01-31 09:20:00	2017-01-31 10:05:00
end_time	2017-01-31 09:25:00	2017-01-31 10:10:00
productivity	+2	-2
spent_time	4s	12
action_id	138	22
activity_name	evernote.com	spotify
category_id	17	34
category_name	Writing	Music

Tabela 2.2. RescueTime — Przykładowy rekord z tabeli rescuetime_activity

2.2. Korekta

Dane zapisywane są w 5-minutowych okienkach ze względu na ograniczenia API, to dobry moment na sprawdzenie duplikatów. Suma wszystkich aktywności w każdym oknie nie powinna przekroczyć 300 sekund. Okazuje się, że w 1337 5-minutowych okresach, istniały duplikaty. Nie jest określone czy pochodzą one bezpośrednio z API, czy z powodu błędu w kodzie.

Postanowiłem je omijać w momencie generowania danych, bazując na trzech unikalnych polach: **DISTINCT ON** (start_time, activity_name, spent_time). Możliwe jest, że tą metodą usuniemy również aktywności, które w rzeczywistości nie byłyby duplikatami, prawdopodobieństwo jest wysokie przy czynnościach trwających bardzo krótko np. dwa razy otwarta wyszukiwarka na 3 sekundy. Jest to akceptowalne ryzyko błędu, jako że bardzo krótkie aktywności mają mniejsze znaczenie dla dalszej analizy.

Dane utworów z Last.fm często nie zawierają informacji o długości piosenki. Brakuje ich, gdy nazwa jest niestandardowa lub gdy artysta jest niszowy i dane nie zostały uzupełnione przez społeczność Last.fm. Zorientowałem się o tym podczas budowania wykresu najpopularniejszych artystów, kiedy artysta “Scott BradLee’s Postmodern Jukebox” mając 33 odtworzenia, ma zarejestrowane zaledwie 9 minut

odsluchu. Zdecydowałem nadać im średnią długość ze wszystkich piosenek przesłuchanych przez użytkownika. W moim przypadku średnia wynosi 232 sekundy (liczone tylko z piosenek o długości dłuższej od zera).

2.3. Integracja źródeł danych

Najważniejszym elementem tej pracy jest połączenie obu źródeł danych, dopiero na tej podstawie możemy wysnuć tytułowy wpływ muzyki na aktywności wykonywane przy komputerze.

Jeżeli chodzi o muzykę, muzyka słuchana poza komputerem jest dla nas nieinteresująca, dlatego punktem wyjścia jest lista aktywności i to do każdej z nich będziemy dopasowywać muzykę. Nie na odwrót. Z drugiej strony nie chcemy ignorować aktywności, które były wykonywane w ciszy. Dane wymagania doprowadzają nas do poniższego zapytania SQL (uproszczonego dla przykładu):

```
SELECT *  
FROM rescuetime_activity activity  
LEFT JOIN lastfm_scrobble scrobble  
ON scrobble.played_when >= activity.start_time  
AND scrobble.played_when <= activity.end_time  
AND scrobble.account_id = activity.account_id  
ORDER BY played_when DESC;
```

Warto zaznaczyć, że zapytanie napisane w ten sposób duplikuje dane aktywności, jeżeli podczas ich wykonywania będzie odsłuchiwana więcej niż jedna piosenka.

Łączenie tabeli za pomocą porównań dat jest bardzo niewydajne, powyższe zapytanie wykonuje się około 5 minut dla danych jednego użytkownika z około 3 miesięcy. Taki czas jest niedopuszczalny.

Jednym z rozwiązań jest stworzenie widoku w PostgreSQL typu MATERIALIZED. SQL wykonuje się tylko podczas tworzenia widoku, a rezultat zostaje jako tymczasowa tabela. Każde wywołanie danych widoku w tym przypadku kosztuje bardzo mało — tyle samo co pobranie danych ze zwykłej tabeli. Dane w tej tymczasowej tabeli nie zmieniają się, dopóki ręcznie nie zostanie ręcznie odświeżony komendą

REFRESH MATERIALIZED **VIEW** xyz. Jest to rozsądne rozwiązanie, gdy dane rzadko się zmieniają, a ich pobranie jest kosztowne.

Nie rozwiązuje to jednak problemu inicjalnego czasu działania tego zapytania, 5 minut to wciąż dużo — nawet gdyby wykonywał się on raz dziennie w nocy. Rozwiązaniem długiego czasu łączenia jest nałożenie indeksów [10], nadanie ich na kolumny dat w tabeli `rescuetime_activity` przyspiesza zapytanie do 1 minuty. Dodanie indeksów na tabeli `lastfm_scrobble` na kolumnę `played_when` powoduje czas wykonania poniżej 300ms.

```
CREATE INDEX rescuetime_activity_start_end_time_index
ON rescuetime_activity (start_time, end_time);
CREATE INDEX lastfm_scrobble_played_when_index
ON lastfm_scrobble (played_when);
```


Wizualizacja danych

Produktem dla końcowego użytkownika jest aplikacja webowa, która podsumowuje zebrane wcześniej dane. Jest ona oparta na klasycznym podejściu MVC z kilkoma podstronami z częścią dynamicznych komponentów. Rozdział przeplatam zdjęciami fragmentów wykresów aplikacji.

Jeden zbiór danych można różnie interpretować, przedstawione w tym rozdziale wykresy są efektem moich eksperymentów i poszukiwań, niekoniecznie obiektywnie odzwierciedlających rzeczywistość.

3.1. Budowa raportów na podstawie szeregów czasowych

Wyświetlane na raportach wykresy mają różną granularność w zależności od naszych potrzeb.

```
SELECT
    lag(date) OVER (ORDER BY date) AS previous_date
    date                               AS current_date
FROM generate_series(
    date_trunc('day', :from ::TIMESTAMP),
    date_trunc('day', :to ::TIMESTAMP),
    '1 day' :: INTERVAL
) date
```

Powyższy przykład generuje zbiór dat z jednodniowym interwałem, który możemy połączyć z innymi tabelami za pomocą `LEFT JOIN`. Dzięki temu mamy pewność, że ilość rekordów będzie zawsze stała i niezależna od danych z innych tabel. Nawet w przypadku gdy dla danej daty, nie ma żadnych odpowiedników — rekord z datą będzie widoczny.

Funkcja `generate_series(start, stop, step)` tworzy zbiór elementów zaczynających się od pierwszego argumentu do drugiego z zadanyim interwałem. Funkcja `date_trunc(precision, timestamp)` ucina datę do zadanej precyzji.

Gdy na wykresie chcemy grupować rekordy pomiędzy interwałami, używam wbudowanych w PostgreSQL “Window Functions”[11]. Pozwalają one na operacje na całym zbiorze wierszy w jakiś sposób powiązany z obecnie przetwarzanym. `lag(date) OVER (ORDER BY date)` zwraca wartość kolumny `date` dla poprzedniego wiersza, którą można później wykorzystać do grupowania i porównywania.

Zakres dat podawany jest w parametrze `:from` i `:to`, jest generowany programistycznie w zależności od potrzeb raportu. Dla metody zwracającej raport z całego miesiąca oblicza się pierwszy i ostatni jego dzień, jak w poniższym przykładzie.

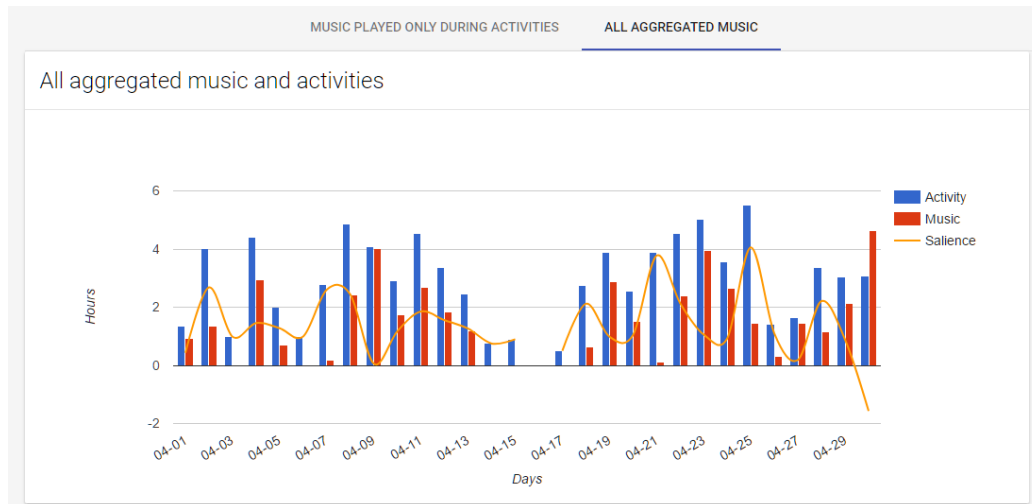
```
List<ArtistsSummary> mostPopularArtists(
    int year, int month, long accountId) {
    LocalDate firstDayOfMonth = LocalDate.of(year, month, 1);
    LocalDate lastDayOfMonth = firstDayOfMonth.withDayOfMonth(
        firstDayOfMonth.lengthOfMonth()
    );

    return artistsRepository.mostPopularArtists(
        firstDayOfMonth, lastDayOfMonth, accountId
    );
}
```

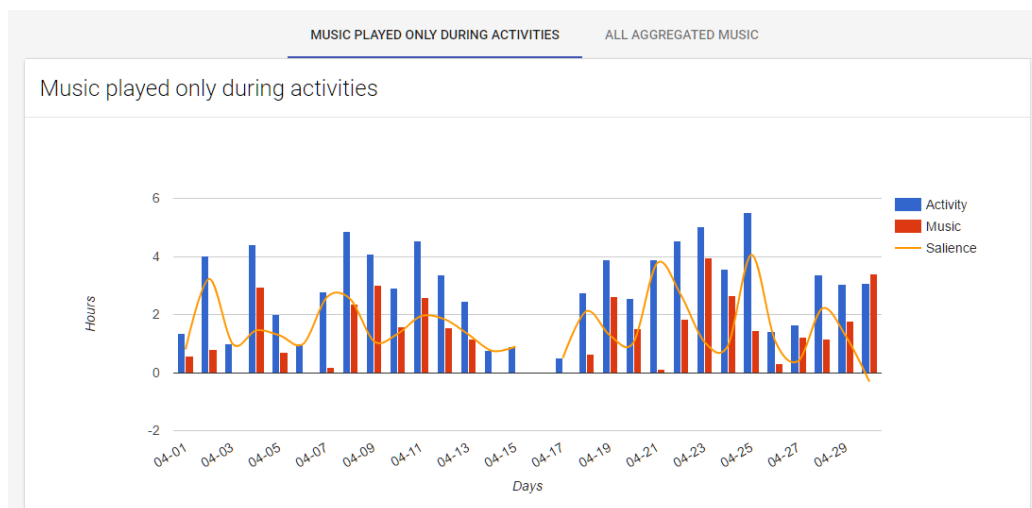
3.2. Wybór metod wizualizacji danych

Wizualna reprezentacja pozwala na lepsze zrozumienie genezy danych, skategoryzować je i znaleźć korelację. Można wykrywać nieprawidłowości oraz starać się definiować trendy, wiele zależy od interpretacji i intencji analityka. [12]

W aplikacji, do reprezentacji danych użyłem kilku powszechnie stosowanych typów wykresów. Tabele służą mi do pokazania niedużej liczby danych w określonym porządku, np. lista najpopularniejszych artystów lub tagów ze zdjęcia 3.4. Wyłania to najważniejszych przedstawicieli danych, omijając potencjalnie długą listę rekordów.

Rysunek 3.1. Dzienna długość wykonywanych aktywności i całej przesłuchanej muzyki, niezależnie od urządzenia

Rysunek 3.2. Dzienna długość przesłuchanej muzyki podczas wykonywanych aktywności tylko na laptopie

Wykresy łączone, jak te pokazane na rysunku 3.1 i 3.2, użyłem w celu wyróżnienia jednej kategorii (czasu ciszy) i podkreślenia jej stosunku wobec dwóch pozostałych (czasu aktywności oraz słuchania muzyki). Na pierwszym wykresie 3.1 wskazuje również nieprawidłowość, jaką jest ujemny czas ciszy, który występuje, gdy słuchamy na urządzeniach innych niż na których pracujemy. Natomiast na wykresie 3.2 widać, że po połączeniu słuchanej muzyki wyłącznie podczas aktywności na komputerze — problem został wyeliminowany.

Wykresy punktowe, takie jak na rysunku 3.5, 3.6, 3.7 dobrze się sprawdzają przy badaniu relacji dwóch zmiennych oraz szukania korelacji dla dużej ilości “punktów danych”. W przytoczonych wykresach dodatkowo dodaję linię reprezentującą trend. Te trzy wykresy pokazują, że zadania oznaczone jako produktywne mają tendencję do trwania dłużej. Odwrotnie z zadaniami rozpraszającymi, których średni czas trwania jest bardzo krótki.

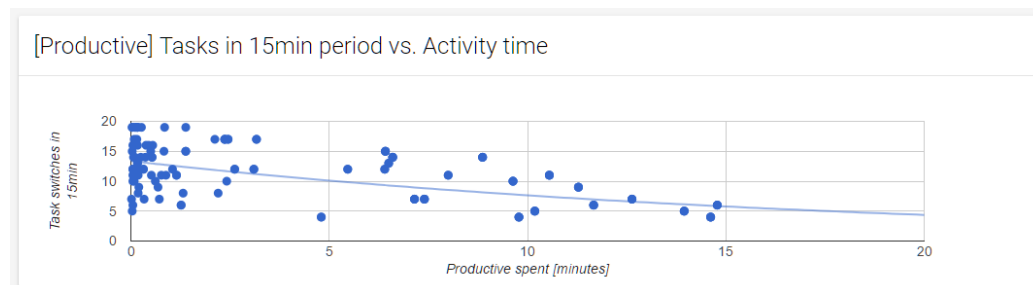

Rysunek 3.3. Dzielne procentowe rozłożenie aktywności z podziałem na produktywność

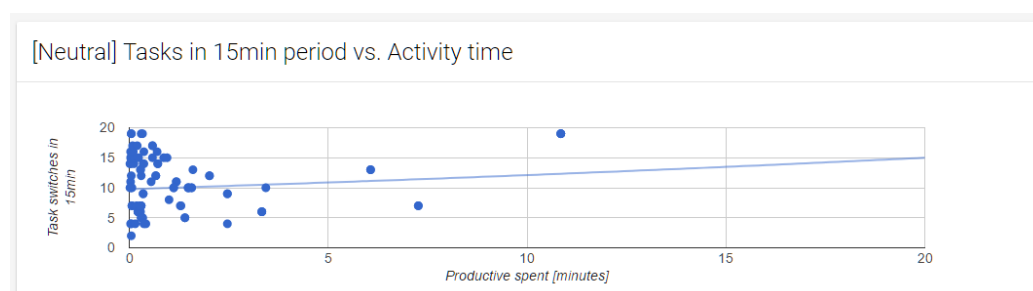
Tag	Times played	Duration
rock	130	7h 28min
polish	105	5h 43min
Soundtrack	66	3h 10min
alternative	58	3h 19min
cover	56	3h 38min
pop	53	2h 43min
jazz	44	1h 52min
indie	40	2h 28min
female vocalists	37	2h 1min
soul	35	1h 56min

Artist	Times played	Duration
Valve Studio Orchestra	108	3h 18min
Sabaton	82	2h 25min
O.S.T.R.	58	2h 28min
Metallica	45	3h 57min
Scott BradLee's Postmodern Jukebox	33	9min
Waglewski Fisz Emade	30	2h 11min
Voo Voo	29	1h 5min
Lindsey Stirling	28	1h 10min
Ivan & the Parazol	26	1h 5min
Coma	26	11min

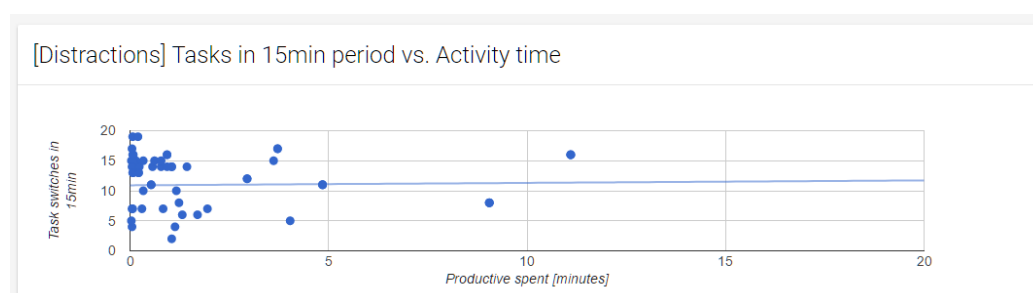
Rysunek 3.4. Tabela z najpopularniejszymi tagami i artystami w miesiącu w raz z łączną długością odtworzeń

Rysunek 3.5. Wpływ ilości zadań w ciągu 15minut na długość produktywnych zadań

Rysunek 3.6. Wpływ ilości zadań w ciągu 15minut na długość neutralnych zadań

Rysunek 3.7. Wpływ ilości zadań w ciągu 15minut na długość rozpraszających zadań

```

WITH amount_of_activities AS (
    SELECT
        start_time AS startTime,
        sum(CASE WHEN ra.productivity > 0 THEN ra.spent_time END)
            AS productive,
        sum(CASE WHEN ra.productivity < 0 THEN ra.spent_time END)
            AS distraction,
        count(*) AS activitiesCount
    FROM rescuetime_activity ra
    WHERE ra.account_id = :accountId
    GROUP BY startTime
    ORDER BY startTime DESC
)
SELECT
    serie.date,
    sum(summary.productive) AS productive,
    sum(summary.distraction) AS distraction,
    sum(summary.activitiesCount) AS activitiesCount
FROM (SELECT
        lag(date) OVER (ORDER BY date)
            AS previous,
        date AS date
    FROM generate_series(
        date_trunc('minute', :from ::TIMESTAMP),
        date_trunc('minute', :to ::TIMESTAMP),
        '30 minutes' :: INTERVAL) date
    ) serie
LEFT JOIN amount_of_activities summary
    ON summary.startTime <= serie.date
    AND summary.startTime >= serie.previous
GROUP BY date;

```

Rysunek 3.8. Pełne zapytanie SQL z trzema parametrami :from, :to, :accountId. Stworzone do wygenerowania wykresów na rysunkach 3.5, 3.6, 3.7

Architektura

Do uruchomienia projektu wymagana jest Java 8 JRE oraz zainstalowany PostgreSQL. Pobranie zależności i zbudowaniem paczki zajmuje się skrypt `./gradlew build`, wygenerowany WAR można osadzić na serwerze aplikacji lub uruchomić komendą `java -jar file.war`, wówczas uruchomi się wbudowany w aplikację serwer “Embedded tomcat”.

Inicjalna kopia bazy danych oraz skrypt do tworzenia backupu znajduje się w katalogu `/db_dumps/`. Każdą zmianę w strukturze bazy danych należy dodać jako nowy plik z migracją, w katalogu projektu: `/main/resources/migration/`

Projekt składa się z trzech głównych modułów, a przepływ danych jest zobrazowany na rysunku 4.1.

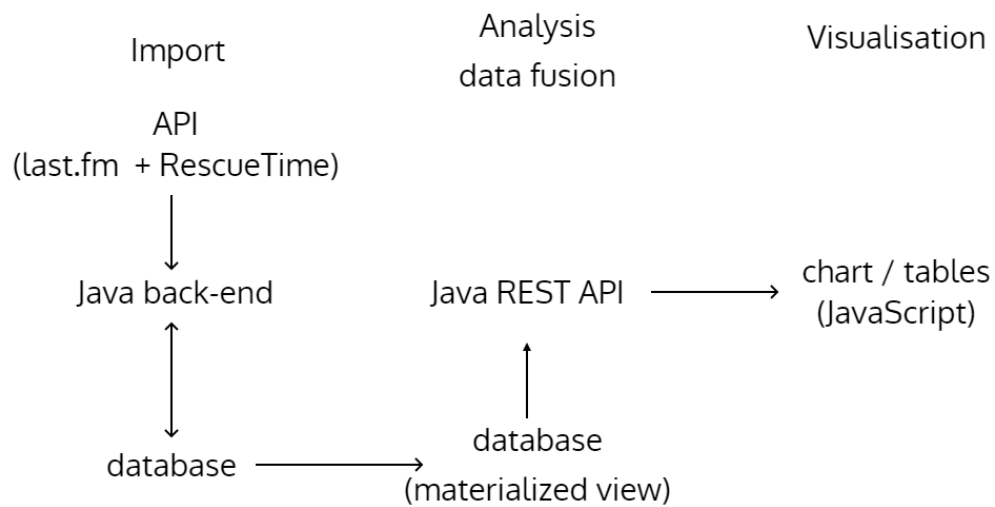
- Import danych do bazy — jest to główne źródło pozyskiwania danych, komunikacji z zewnętrznymi API.

Agregacja — Ogólny mechanizm zapisu danych per użytkownik oraz zapis do bazy

Import RescueTime — Komunikacja z API oraz parsowanie danych

Import Last.fm — Komunikacja z API oraz parsowanie danych

- REST API — przeznaczone do wybierania już przetworzonych danych w postaci przyjaznej dla front-endu
- MVC — Aplikacja bezpośrednio widoczna dla użytkownika, zawiera prosty back-end oraz front-end, który komunikuje się z REST API. Obsługuje mechanizm autentykacji.

Rysunek 4.1. Przepływ danych w aplikacji podzielony na części importu, analizy i wizualizacji

Moduł	Pokrycie klas	Pokrycie metod	Pokrycie operacji
Średnia projektu	75% (58 na 77)	42% (159 na 378)	53% (473 na 891)
API	43% (10 na 23)	8% (10 na 122)	12% (35 na 270)
Moduł agregacji	94% (37 na 39)	61% (134 na 219)	73% (385 na 521)

Tabela 4.1. Code coverage projektu Java

4.1. Testy jednostkowe

Duża część kodu była pisana metodologią TDD¹, głównie metody łączące i prasujące dane z zewnętrznych API oraz zawierają logikę samego mechanizmu agregacji.

Metody kontrolerów nie były testowane w ogóle, a operacje na bazie danych były testowane w podstawowym stopniu umożliwiającym sprawdzenie nie pustości wyników, stąd kod API ma stosunkowo niskie pokrycie operacji 12%.

¹TDD — Test Driven Development

4.2. Stos technologiczny

Wdrożenie aplikacji przygotowano na VPS² w chmurze DigitalOcean³ na maszynie zlokalizowanej we Frankfurcie z 1GB RAM, przydzielonym jednym procesorem i 20GB dysku SSD. Środowisko skonfigurowano pod kontrolą systemu Ubuntu 16.04, aplikacja działa w kontenerze Tomcat 8.5, a dane przechowywane są w PostgreSQL 9.5 [14][15][16].

Projekt zrealizowano dzięki wielu projektom open-source, w tej sekcji listuję najważniejsze z nich.

Nazwa narzędzia	Wersja	Opis zastosowania
Java	8	Główny język programowania
Spring Boot	1.4	Framework IoC + MVC + REST
Spring Security	4.1	Autoryzacja użytkowników
PostgreSQL	9.5	Silnik bazy danych
Thymeleaf	3.0	Silnik szablonów
u-mass:lastfm-java	0.1.2	Komunikacja z Last.fm API
GSON	2.8	Serializacja JSON
Lombok	1.16	Java boilerplate-free code generator
JUnit	4.12	Unit tests runner
AssertJ	3.5	Biblioteka asercji testów
JavaScript	ES2015	Główny język programowania front-endu
Google Charts	-	Renderowanie wykresów
Material Design Light	-	Framework komponentów CSS & JS

Tabela 4.2. Lista bibliotek i frameworków użytych w projekcie

---

²VPS — Virtual Private Server

³DigitalOcean, Inc. — Trzeci co do wielkości na świecie hosting VPS [13]. <http://digitalocean.com/>

Bibliografia

- [1] Stack Overflow. Developer survey 2017. <https://stackoverflow.com/insights/survey/2017>. [dostęp 1.05.2017].
- [2] Will Henshall at TEDxBrussels. Why you're listening to the wrong music at work. <https://www.youtube.com/watch?v=BBCjiJl105I>. [dostęp 9.05.2017].
- [3] Last.fm. How to track my music? <https://www.last.fm/about/trackmymusic>. [dostęp 1.05.2017].
- [4] Last.fm. Api documentation. <http://www.last.fm/api>. [dostęp 1.05.2017].
- [5] MuisicBrainz. Documentation: Musicbrainz identifier. https://musicbrainz.org/doc/MusicBrainz_Identifier. [dostęp 1.05.2017].
- [6] RescueTime. Api documentation. <https://www.rescuetime.com/apidoc#analytic-api-reference>. [dostęp 3.05.2017].
- [7] Johann Kovacs. Last.fm api bindings for java. <https://github.com/jkovacs/lastfm-java>. [dostęp 10.05.2017].
- [8] RescueTime. Api key managment. <https://www.rescuetime.com/anapi/manage>. [dostęp 3.05.2017].
- [9] RescueTime Support. I'm seeing lots of time for web browsers and no time for individual web sites. how can i fix this? <http://help.rescuetime.com/kb/rescuetime-website/im-seeing-lots-of-time-for-web-browsers-like-firefox-internet-explorer-and-safari-and-no-time-for-individual-web-sites-how-can-i-fix-this>. [dostęp 10.05.2017].
- [10] Heroku. Efficient use of postgresql indexes. <https://devcenter.heroku.com/articles/postgresql-indexes>. [dostęp 8.05.2017].

- [11] PostgreSQL documentation. Window functions. <https://www.postgresql.org/docs/9.6/static/tutorial-window.html>. [dostęp 8.05.2017].
- [12] Himanshu Sharma. Best excel charts types for data analysis, presentation and reporting. <https://www.optimizesmart.com/how-to-select-best-excel-charts-for-your-data-analysis-reporting>. [dostęp 15.05.2017].
- [13] Netcraft Ltd. Digitalocean - growth. <http://trends.netcraft.com/www.digitalocean.com>. [dostęp 22.05.2017].
- [14] Mitchell Anicas. Initial server setup with ubuntu 16.04. <https://www.digitalocean.com/community/tutorials/initial-server-setup-with-ubuntu-16-04>. [dostęp 20.05.2017].
- [15] Justin Ellingwood. How to install apache tomcat 8 on ubuntu 16.04. <https://www.digitalocean.com/community/tutorials/how-to-install-apache-tomcat-8-on-ubuntu-16-04>. [dostęp 20.05.2017].
- [16] Justin Ellingwood. How to install and use postgresql on ubuntu 16.04. <https://www.digitalocean.com/community/tutorials/how-to-install-and-use-postgresql-on-ubuntu-16-04>. [dostęp 20.05.2017].

Spis tabel

1.1.	Lista przykładowych aktywności wraz z ich kategoriami. Skala produktywności od +2 do -2	11
2.1.	Lista najpopularniejszych kategorii wśród krótkich zadań poniżej 5 sekund oraz tych powyżej 2 minut	21
2.2.	RescueTime — Przykładowy rekord z tabeli rescuetime_activity . .	22
4.1.	Code coverage projektu Java	34
4.2.	Lista bibliotek i frameworków użytych w projekcie	35

Spis rysunków

1.1.	Tygodniowy raport aktywności RescueTime	10
1.2.	Tygodniowy raport słuchanej muzyki w Last.fm	11
1.3.	Schemat relacji aggregation	13
2.1.	Schemat relacji danych o aktywnościach	20
2.2.	Schemat relacji danych o muzyce	20
3.1.	Dzienna długość wykonywanych aktywności i całej przesłuchanej muzyki, niezależnie od urządzenia	27
3.2.	Dzienna długość przesłuchanej muzyki podczas wykonywanych aktywności tylko na laptopie	27
3.3.	Dzienne procentowe rozłożenie aktywności z podziałem na produktywność	29
3.4.	Tabela z najpopularniejszymi tagami i artystami w miesiącu w raz z łączną długością odtworzeń	29
3.5.	Wpływ ilości zadań w ciągu 15 minut na długość produktywnych zadań	30
3.6.	Wpływ ilości zadań w ciągu 15 minut na długość neutralnych zadań	30
3.7.	Wpływ ilości zadań w ciągu 15 minut na długość rozpraszających zadań	30
3.8.	Pełne zapytanie SQL z trzema parametrami :from, :to, :accountId. Stworzone do wygenerowania wykresów na rysunkach 3.5, 3.6, 3.7	31
4.1.	Przepływ danych w aplikacji podzielony na części importu, analizy i wizualizacji	34

Oświadczenie

Ja, niżej podpisany(a) oświadczam, iż przedłożona praca dyplomowa została wykonana przeze mnie samodzielnie, nie narusza praw autorskich, interesów prawnych i materialnych innych osób.

.....

data

.....

podpis